

SOC DOK

- platform for socialpolitisk dokumentation og debat

1. årgang nr. 1 - november 2018

Indhold - klik på en overskrift for at komme til artiklen

Redaktionen: Hvad er SOC DOK - og hvorfor?	s. 1
Ole Hammer: Ghetto eller udsatte boligområder <i>Ghetto-diskussionen handler også om andet end om indvandrernes bosætning. Den handler både om uddannelse, beskæftigelse og adfærd.</i>	s. 3
Peter Bundesen: Er der huller i danmarkskortet? <i>I sin nytårstale i år sagde Lars Løkke, at det er "slået huller i danmarkskortet". Det var ikke første gang han brugte dette udtryk.</i>	s. 6
Eva Smith: Lighed for loven? <i>Regeringen har fremlagt et lovprogram med titlen: Ét Danmark uden parallelsamfund. Som indledning hedder det: Regeringen ønsker et sammenhængende Danmark.</i>	s. 9
Mikkel Warming: De var vrede. Frustrerede. Og en lille smule bange <i>Vrede over, at det sted de bor – med alle deres håb og drømme - pludselig blev til et "sort hul på danmarkskortet", et parallelsamfund.</i>	s. 12
Dragan Jovanovic: En dystert nordisk tragedie <i>'Guds bedste børn' er en roman om 4 drenge i et barskt socialt miljø. En historie om had, racisme og omsorgssvigt, en tragedie efter alle kunstens regler - for alt ender galt.</i>	s. 15
af Aydin Soei: Omar – og de andre. Vrede unge mænd og modborgerskab <i>Fra kapitel 4 "Gebyret for bopælen": Afslutningen på 9. klasse markerer et vendepunkt for unge i almindelighed og måske for drenge i landets udsatte områder i særdeleshed.</i>	s. 17
fra Britta Clemmensen: "Oasen i Ringparken" <i>Helhedsplanen i Ringparken og Schackenborgvænge i Slagelse er ved at rinde ud. Efter 19 år er det slut.</i>	s. 20
Hilsen fra Århus: Almen Modstand	s. 20

Hvad er SOC DOK – og hvorfor?

Socialpolitisk Forening Hovedstaden har som ambition at være idé-, diskussions- og udviklingssted for en kvalificeret, engageret og vidende socialpolitiske debat. En debat, der bæres af menneskers lyst og vilje til at præge vort samfundsmæssige fællesskab, og som vil være med til at tegne konturer og skabe indhold i fremtidens socialpolitik: En politik der skaber muligheder for, at vi hver for sig og sammen kan udfolde det liv vi ønsker.

Vi arbejder for at fremme og italesætte en socialpolitisk dagsorden, der mindsker den sociale ulighed og fremmer social, kulturel, økonomisk, etnisk og uddannelsesmæssig lighed.

Vi samler praktikere, forskere og undervisere, brugere og brugerforeninger/organisationer samt andre interesseorganisationer og aktører, der på tværs af faglige og professionelle videns-, erfarings- og virkefelter beskæftiger sig med socialpolitik og sociale problemer. (fra www.socialpolitisk.dk)

I den offentlige debat er socialpolitikken blevet mere og mere marginaliseret. Fra politisk hold er interessen fokuseret på, hvordan man kan presse flere i arbejde ved at forringe forholdene for de ikke-beskæftigede. De socialt udsatte er stort set henvist til smulerne fra satspuljen.

Disse problemer kan ikke løses med udgivelsen af det netbaserede tidsskrift *SOC DOK - platform for socialpolitisk dokumentation og debat*. Men vi håber at kunne medvirke til at genrejse en debat om socialpolitikken rolle og om de mennesker, der bliver ramt af sociale problemer, og hvordan de bliver set på og behandlet af myndighederne. Vores bestræbelse er at argumentere for en placering af socialpolitikken som den centrale faktor i velfærdssamfundet.

Det er et stort mål, som vi slet ikke kan klare alene. Derfor opfordrer vi også læserne til at bidrage med artikler, kommentarer, etc. Skriv til os på socialpolitisk.socdok@gmail.com

Det er sigtet, at SOC DOK udkommer fire gange om året, med løbende opfølgninger indimellem.

I hvert nummer vil der være et tema som omdrejningspunkt. I dette første nummer er temaet regeringens såkaldte ghettoplan, som et flertal af Folketingets partier har stillet sig bag. Ghettoplanen belyses fra forskellige vinkler: Ole Hammer sætter den aktuelle plan i et historisk perspektiv og gør rede for snart 50 års planer om at sprede indvandrerne bosætning. Peter Bundesen afdækker de konstruerede myter om de udsatte boligområder, der ligger bag planen. Med nedslag i ghettoplanen diskuterer Eva Smith om planen respekterer princippet om 'Lighed for loven' – der af danskere opfattes som et princip, der er grundfæstet i vort demokrati, og Mikkel Warming beskriver, fra den almennyttige boligbevægelse, den vrede og frustration – og frygt – som ghettolisterne er årsag til i de ramte boligområder. Dragan Jovanovic anmelder Morten Papes berømmede 2'er: 'Guds bedste børn' og Aydin Soei har givet os lov til at bringe et uddrag af hans helt nye bog: 'Omar og de andre'. Og så har Socialpolitisk Forening Jylland sendt os en hilsen og en sang fra en demonstration på Rådhuspladsen i Århus imod parallelsamfundspakken.

Det er Socialpolitisk Forening Hovedstaden, som ud fra ønsket om at styrke den socialpolitiske debat har taget initiativet til udgivelsen af SOC DOK. Som redaktion har vi frie rammer til at bestemme, hvilke temaer vi tager op, og hvordan vi – under ansvar – behandler dem. I planlægningen og tilrettelæggelsen af SOC DOK vil vi tilstræbe en koordinering med foreningens løbende aktiviteter.

Du finder os på Socialpolitisk Forening Hovedstadens hjemmeside www.socialpolitisk.dk og på Facebook.

Redaktionen: Peter Bundesen (ansv.), Annelise Murakami, Kirsten Windekilde, Ole Hammer og Preben Etwil.

November 2018

Socialpolitisk Forening Hovedstaden dækker Sjælland, øerne og Bornholm

Ghetto eller udsatte boligområder

af Ole Hammer

Ghetto-diskussionen handler også om andet end om indvandrernes bosætning. Den handler både om uddannelse, beskæftigelse og adfærd. Det betyder ikke, at der ikke er udfordringer i bestemte boligområder, eller at der ikke er udfordringer med integration af indvandrere og flygtninge. Men det er udfordringer, som både boligselskaber, boligsociale medarbejdere og andre professionelle har mange erfaringer i at arbejde med.

Indvandrernes og flygtningenes bosætning har altid været genstand for diskussion og har som regel handlet om, hvorvidt eller hvordan der skulle arbejdes aktivt på en spredning.

Da fremmedarbejderne begyndte at komme i slutningen af 1960'erne og begyndelsen af 70'erne, slog de sig ned i de større industribyer, hvor der var arbejde. De, der kom senere, slog sig ned i nærheden af landsmænd, og hvor det i øvrigt var muligt at finde et ikke alt for dyrt sted at bo – typisk i de nyere almene lejeboliger i forstæderne eller – for Københavns vedkommende – på Vesterbro, Nørrebro, Tingbjerg o.lign. I 1975 indrykkede Arbejdernes Andels-Boligforening (AAB) en helsides annonce i Fremmedarbejderbladet for boligerne i det nybyggede Ishøj-Planen, hvor der i midten af 1970'erne var mange tomme lejligheder. Det benyttede bl.a. mange pakistanere og tyrkere sig af.

Flygtningene blev bosat af Dansk Flygtningehjælp, først i København og Århus, senere – med de vietnamesiske og tamilske flygtnings ankomst i begyndelsen og midten af 1980'erne – i en række mellemstore provinsbyer. Og fra 1990'erne skete der en fordeling mellem alle kommuner i landet (efter en fordelingsnøgle, udarbejdet af integrationsministeriet og KL). Fordelingen skete ikke uden sværdslag, og flere borgmestre protesterede imod i det hele taget at modtage flygtninge.

Spredning

Planer om at sprede indvandrere i boligområderne så man første gang i nyere tid i Ishøj kommune i 1976. Politikerne besluttede at indføre kvoteordninger i de almenyttige boligselskaber, og siden er der set mange forsøg. En del af dem blev kendt ulovlige, bl.a. da Ishøj kommune i 1988 besluttede at fortsætte spredningspolitikken.

I regeringens indvandreredegørelsen fra 1983 blev spredning af indvandrere i boligområder formuleret som et led i integrationsprocessen. Daværende indenrigsminister Britta Schall Holberg (V) nedsatte samme år et udvalg, som skulle undersøge, om der kunne skabes bedre forudsætninger for integration gennem boligpolitiske foranstaltninger.

Tre år senere, i 1986 barslede udvalget med *”Betænkning om indvandrernes bosætningsmønster”*, hvor udvalget bl.a. konkluderede, at *”fysisk spredning af indvandrere ville fremme integration”*. Udvalget kom ganske vist ind på den sociale trygheds betydning i de indvandrer-tætte områder, men fokuserede mest på ulemper. Der kunne dog ikke skabes politisk flertal for ændring af lovgivningen eller anden tvangsmæssig styring af bosætningen, idet det ville være imod lovgivningen om forbud mod racediskrimination.¹⁾

Spredning som politisk instrument i integrationen af borgere med indvandrerbaggrund dukkede for alvor op igen i 1992, da Folketinget vedtog *”Beslutningsforslag om bedre integration og sikring af udlændinges retsstilling”* (B65). B65 førte bl.a. til et meget diskuteret lovforslag om – midlertidigt – at give kommuner mulighed for at suspendere udlejningsreglerne i det almenyttige byggeri. Lovforslaget blev opgivet, men siden er der kommet redegørelser og handlingsplaner, der argumenterer for spredning som led i integrationsprocessen. De væsentligste argumenter går på, at spredning vil give større muligheder for at lære danskere, det danske sprog og danske adfærdsformer bedre at kende. Senest suppleret med argumenter om at modvirke såkaldte parallelsamfund og ekstremisme.

Rapporten, *”Ghetto er koselig”* (Ghettoens velsignelser), som netop var udsendt af Antiracistisk Center i Oslo (1986) og handlede om de mange muligheder i de sociale boligområder, gjorde ikke videre indtryk

¹⁾ ”Se: *”Betænkning om indvandrernes bosætningsmønstre”*, Indenrigsministeriet, 1986.

i Danmark. Derimod gjorde de generelle sociale problemer i en række af de boligområder, hvor der boede mange med indvandrerbaggrund, den hjemlige debat endnu mere ophedet.

Resultatet blev, at daværende statsminister Poul Nyrup Rasmussen (S) i september 1993 nedsatte *Regeringens Byudvalg*, der allerede i juni 1994 barslede med en handlingsplan med 30 konkrete forslag til at forbedre boligmiljøet i områderne og nedbringe huslejen i de dyreste almennyttige boliger.

Rapporten skelner for første gang mellem problemer i socialt belastede områder, som er *almene*, og *særlige* problemer i forhold til indvandrere og flygtninge. Byudvalget benytter ikke betegnelsen *ghetto*.

Byudvalgets rapport førte til den hidtil mest intensive indsats i de mest betrængte boligområder i Danmark. Der blev iværksat kvarterløft, ansat beboerrådgivere, mange aktiviteter blev sat i gang, og der blev oprettet et *Center for Tværkulturelt Boligarbejde*. Beboersammensætningen blev dog ikke ændret nævneværdigt. Ønskede man en anden beboersammensætning, var ventelistereglerne i de almene boligselskaber en af de store udfordringer. Det samme var de begrænsede muligheder for at finde betalelige lejemål i andre boligområder.²⁾

I 1997 lavede boligorganisationen Lejerbo en undersøgelse af etniske minoriteters syn på almene boliger. Blandt hovedkonklusionerne heri var, at beboerne både var glade for deres bolig og for fællesarealerne, men de syntes at selve byggeriet havde en ringe kvalitet. Desuden understregede mange af dem, at varmemesteren var bebyggelsens vigtigste omdrejningspunkt.³⁾

Tre år senere – i år 2000 – præsenterede den daværende regering med Thorkil Simonsen (S) som indenrigsminister en plan for at ændre beboersammensætningen i områder med almene boliger. Denne gang under betegnelser *"ghettoområder"*. Blandt planens 32 initiativer var et stop for anvisning af flygtninge til ghettobebyggelser samt at give ressourcestærke borgere fortrinsret til ledige boliger. Boligblokke skulle rives ned. Den boligsociale indsats skulle styrkes, og børn, der talte dårligt dansk, skulle kunne tvinges i børnehave, hvis en af forældrene stod uden for arbejdsmarkedet. Hvis forældrene ikke samarbejdede, kunne kommunen standse udbetaling af børnefamilieydelse.

I 2009 kom den første *"ghettoliste"* fra regeringen – den gang med 29 boligområder. Nogle er senere fjernet fra listen, mens andre er kommet til. I 2018 omfattede listen 22 boligområder i bl.a. København, Høje Taastrup, Slagelse, Odense, Sønderborg, Århus og Svendborg m.fl. I forbindelse med aftalen om den såkaldte ghetto-plan i 2018 kom yderligere 8 boligområder på listen, så den nu omfatter 30 boligområder. Desuden blev den suppleret med en liste på 55 *"udsatte boligområder"*.

Forslagene til at komme de såkaldte ghettoer til livs er mange, og diskussionen fortsætter.

Imens finder stadig flere indvandrere vej – og penge – til at købe en bolig og flytte til andre områder, fortsætter tilflytningen til de samme områder, når nyankomne skal finde en bolig.

Begrebet "ghetto"

Regeringen fremlagde den 1. marts 2018 et nyt ghettoudspil, *"Ét Danmark uden parallelsamfund - Ingen ghettoer i 2030"*. Planen, der er den sjette plan for udsatte boligområder siden 1993, består af 22 initiativer, der har til formål at fjerne alle "ghettoer" og "parallelsamfund" inden 2030. Udspillet indeholder bl.a. forslag om skærpede strafzoner og højere straffe i bestemte områder, omfordeling af børn i daginstitutioner og lavere ydelser for tilflyttere til ghettoområder. Desuden planlægger man at rive nogle af ejendommene ned og/eller ændre dem til andels- eller ejerboliger, så andelen af almene familieboliger i områderne bliver mindre.

I denne plan kobles begreberne *ghetto*, *parallelsamfund* og *negativ social kontrol* for første gang tydeligt sammen.

Om det er korrekt at anvende begrebet *"ghetto"* om de pågældende boligområder er stærkt diskutabelt. De færreste forskere finder da også betegnelsen korrekt. Som sociologen Sølvi Karin Børresen allerede i 2000 skrev i Ph.d.-afhandling om indvandrernes bosætning og boligvalg: *"Der arbejdes heller ikke ud fra et begreb om ghettoisering, idet områderne ikke er karakteriserede af to*

²⁾ Se: *"Første rapport fra Byudvalget"*, Indenrigsministeriet, 1993 samt *"Byudvalgets boligsociale aktiviteter"*, Statens Byggeforskningsinstitut, 1999.

³⁾ Hammer m.fl.: *"Ghetto eller bolig – etniske minoriteters syn på almene boliger"*, Lejerbo m.fl. 1997.

*væsentlige elementer, som konstituerer dette begreb, nemlig forekomsten af en homogen beboergruppe og "statens fravær" eller institutionel afsondring (Børresen 2000). Selve byudvalgsindsatsen kan ses som et eksempel på "statens nærvær", og beboerne i de støttede boligområder tilhører forskellige heterogene grupper, hvorfor det er helt relevant at udelade ghettobegrebet – som samtidig er særdeles negativt ladet og virker yderligere stigmatiserende – ved beskrivelsen af områderne."*⁴⁾

Under alle omstændigheder er begrebet *"ghettobebyggelse"* blevet en del af den daglige sprogbrug i Danmark, og bliver – sammen med begreber som parallelsamfund, negativ social kontrol og ekstremisme – benyttet til at beskrive grupper af indvandrere fra ikke-vestlige lande (oftest fra muslimske lande), som bor i boligområder med relativ høj arbejdsløshed og sociale udfordringer.

Betegnelsen *"almene boligområder med sociale udfordringer"* eller *"udsatte boligområder"* ville både være mere neutral og mere korrekt.

Parallelsamfund

Ordet parallelsamfund benyttes stadig oftere i den politiske debat som negativ karakteristik af grupper af folk med en anderledes adfærd, end den ønskede. Og det benyttes stadigt hyppigere i sammenhæng med ghettobegrebet og – til dels – med begrebet negativ social kontrol i indvandrerfamilier. Siden 1990'erne er ordet blevet anvendt om en stigende bekymring for, at befolkningsgrupper med indvandrerbaggrund ikke bliver integreret i det danske samfund, men i stedet danner parallelsamfund med negative konsekvenser for såvel samfundet som for enkeltindivider. Ifølge denne opfattelse er der sammenhæng mellem udviklingen af ghettoområder og udviklingen af parallelsamfund.

Under overskriften *"Parallelsamfund er udbredt i ghettoområder"* offentliggjorde Økonomi- og Indenrigsministeriet i begyndelsen af 2018 en analyse af parallelsamfund. Uden i øvrigt at definere begrebet nærmere konstaterede ministeriet, at *"mange familier med ikke-vestlig baggrund lever et liv uden tæt kontakt til det omgivende samfund"* og *"at parallelsamfund er udbredt i blandt andet ghettoområder."* (Økonomi- og Indenrigsministeriet, 11.02.2018).

I Den danske Ordbog defineres et *parallelsamfund* som *"et samfund, der eksisterer ved siden af flertallets samfund. Ofte kan der være tale om mindretal, der lever med andre sociale, kulturelle eller religiøse normer end det flertallets samfund."*

Parallelsamfund kan med ovenstående definition have mange forskellige former, og det er i tidens løb f.eks. blevet brugt om det forskellige livsformer i landbrugs- og industrisamfund, om livet i forskellige socialgrupper som over- og underklasse, om subkulturer som det danske graffiti-miljø eller jødiske samfund i f.eks. Danmark eller USA. Man kan måske også sige det om de danskere, der lever en pensionisttilværelse i Spanien eller andre steder uden nævneværdig kontakt med lokalbefolkningen.

Når man taler om parallelsamfund er det vigtigt at skelne mellem de positive og de negative sider ved parallelsamfundsbegrebet samt se på årsagerne til de forskellige livsformer. Man kan godt leve efter flertalssamfundets love og regler og samtidig leve efter andre sociale og religiøse normer end flertallet, uden at det behøver at skabe konflikt, og uden at man af den grund overtræder samfundets generelle regler. Men det kan også være konfliktskabende og indeholde udfordringer for de værdier, som flertalssamfundet tilslutter sig, f.eks. når det gælder kønnenes ligestilling, børneopdragelse eller den personlige frihed

I forbindelse med boligområder på regeringens ghettoliste er det derfor vigtigt at se på de indsatser, der gøres eller ikke gøres for at skabe bedre livsvilkår for beboerne, ikke mindst motivations- og tillidsskabende indsatser.

Helhedsplaner, erfaringer og benspænd

Helhedsplanerne blev i sin tid sat i værk for at imødegå de sociale udfordringer i bestemte boligområder, både for beboere med dansk og med indvandrer- eller flygtningebaggrund. Helhedsplanerne har i tidens løb haft stor betydning for livet i de pågældende boligområder, hvor også indsatser fra frivillige foreninger og selvejende institutioner har været vigtige.

⁴⁾ Se: Sølvi Karin Børresen: *Fremmedhed og praksis – om tyrkiske og pakistanske indvandreres bosætning og boligvalg*, Ph.d.afhandling, Københavns Universitet, 2000.

Udfordringerne er mange. Det er erfaringerne også, og der kan heldigvis fremviser mange positive resultater. Beboernes oplevelse at blive hørt og respekteret som dem, de er, er af afgørende betydning for indsatsen. Også italesættelsen af såvel beboerne som af boligområderne er vigtig. Derfor er begreber som "ghetto", "parallelsamfund" og anden udkransende ordbrug alvorlige benspænd, som bør fjernes fra vores sprogbrug.

Ole Hammer er journalist og har i mange år beskæftiget sig med dansk indvandrerpolitik. I foråret 2019 udkommer hans bog, "Den lange rejse – byggeklodser til dansk indvandringshistorie".

Er der huller i danmarkskortet?

af **Peter Bundesen**

I sin nytårstale i år sagde Lars Løkke, at det er "slået huller i danmarkskortet". Det var ikke første gang han brugte dette udtryk. Allerede i 2010 sagde han i Folketinget, at der er opstået en slags huller i danmarkskortet. Samtidig dramatiserede han sin fremstilling: "Vi vil rive murerne ned. Vi vil åbne ghettoerne mod samfundet. (...) Det er stenørkner uden forbindelses-linjer til det omgivende samfund. Det er de fæstninger, vi skal bryde igennem. Vi skal have ghettoen tilbage til samfundet."

Hvad mente Lars Løkke egentlig med udtrykket om huller i danmarkskortet. For at få en nærmere forståelse heraf, kan vi se på den baggrundsrapport for Ghettoplanen, Parallelsamfund i Danmark, som Økonomi- og Indenrigsministeriet har lavet⁵. Rapporten forklarer, at bestemte boligområder er fysisk eller mentalt isolerede og følger egne normer og regler, uden nogen nævneværdig kontakt til det danske samfund og uden ønske om at blive en del af det danske samfund. "Hullerne" opstår fordi der er "grupper i samfundet, som bygger deres liv og levevis på andre værdier og holdninger end det omgivende samfunds".

Der er således tale om en isoleret modkultur med fundamentalt andre værdier end de danske. For at kunne fastholde disse værdier isolerer man sig fra det øvrige samfund. Situationen skal derfor ikke forstås ud fra samspillet mellem de udsatte områder og deres omgivelser, men udelukkende ud fra endogene forhold, nemlig den kultur og de adfærdsformer, der råder indenfor de pågældende områder.

Boligforskeren Hans Skifter Andersen har flere gange imødegået denne forståelse af de udsatte boligområder. Han mener, at den vender årsagssammenhængen på hovedet. Fx er beboere ikke blevet arbejdsløse, fordi de bor i disse områder, men bor der, fordi de er arbejdsløse.

Hermed har vi to modstridende forståelser af situationen i de udsatte boligområder. På den ene side at beboernes problemerne skyldes beboernes egne normer- og adfærdsformer. Her overfor står en forståelse, som angiver, at situationen i de udsatte områder er bestemt af deres forhold til det øvrige samfund. Den er ikke endogent bestemt, men primært et resultat af eksogene påvirkninger.

Jeg vil prøve at undersøge i hvilket omfang, der er belæg for de to forståelser ud fra nedenstående spørgsmål:

1. Er der overhovedet et homogent kultur- og værdimønster i de udsatte boligområder?
2. Isolerer beboerne i de udsatte boligområder sig fra det øvrige samfund?
3. Hvilken sammenhæng er der mellem beskæftigelse og at bo i et udsat boligområde?

⁵ Økonomi- og Indenrigsministeriet 11.2.2018: Parallelsamfund i Danmark
<https://oim.dk/publikationer/2018/feb/parallelsamfund-i-danmark/>

4. Hvilke værdier og holdninger har beboerne i de udsatte boligområder?
5. Hvordan påvirkes beboernes holdninger af det omgivende samfunds stigmatisering af de udsatte boligområder?

Ad. 1. Er der overhovedet et homogent kultur- og værdimønster i de udsatte boligområder?

Det er væsentligt at påpege, at beboersammensætningen i de udsatte boligområder er endog meget heterogen. I disse områder kan beboerne have op til ca. 70 forskellige etniske oprindelser. De har, ifølge Christian Albrekt Larsen, ikke fælles sprog (udover måske dansk), aktiviteter eller medier. Hvorfor de dårligt kan kommunikere med hinanden. Det eneste, de har tilfælles, er, at de har måttet bosætte sig i nogle billige boligområder og klarer sig dårligt på arbejdsmarkedet. Derfor er der tale om meget heterogene områder med en ringe sammenhængskraft. Den betydelige gennemstrømning af beboere bidrager også hertil. I Albrekt Larsens undersøgelse af tyrkiske indvandrere til Danmark⁶ er der kun 2%, der "slet ikke" har tilknytning til danskere og en "meget tæt" tilknytning til tyrkere. Derfor er det strengt taget helt forkert at kalde områderne ghettoer (eller parallelsamfund). Lige fra renæssancens jødiske ghettoer i Europa til de sorte i USA har ghettoer været karakteriseret ved en fælles etnicitet og kulturel homogenitet. Derfor er Hørsholm i ordets præcise betydning, i modsætning til de udsatte boligområder, meget mere en ghetto.

Ad. 2. Isolerer beboerne i de udsatte boligområder sig fra det øvrige samfund?

Hans Skifter Andersen har undersøgt til- og fraflytningsmønstre i tre multietniske boligområder⁷. Undersøgelsen viser, at beboersammensætningen i langt højere grad skyldes danskernes adfærd end de etniske minoriteters. Fraflytningsfrekvensen for danskere er større i multietniske byområder og stiger med øget koncentration af etniske minoriteter. Tilsvarende flytter danskerne i mindre grad til multietniske byområder end til andre byområder, og tilflytningen falder stærkt med koncentrationen af etniske minoriteter i området. Hvis området har mange beboere på overførselsindkomst formindskes den yderligere. Også personer med etnisk minoritetsbaggrund flytter fra områderne, men fraflytningen har en lavere frekvens i de multietniske områder, og den falder med stigende koncentration af etniske minoriteter. Den manglende tilflytning og store fraflytning af danskere er blevet erstattet af en øget tilflytning af etniske minoriteter. Der er en stor sammenhæng mellem indflytningshyppighed og andelen af etniske minoriteter, der i forvejen bor i området. Det er primært etniske minoriteter udenfor arbejdsmarkedet, der flytter ind.

Selvom tilflytningen primært udgøres af etniske minoriteter, er det ikke svaret på spørgsmålet om beboerne med en anden etnisk baggrund i de udsatte områder ønsker at isolere sig? Hans Skifter Andersen undersøgelse i tre udsatte boligområder viste, at der kun var ganske få blandt de etniske minoriteter, 2%, der havde et ønske om at bo i boligområder med et flertal af indvandrere. Det, der derimod betød noget, var at bo tæt på familie, netværk og venner.

Undersøgelsen viste endvidere, at mange af de etniske minoriteter faktisk var ganske godt integreret. Der var kun få familier, hvor ingen af de voksne taler dansk, kun få der udelukkende så TV fra oprindelseslandet (under 9%) og mere end 80% af de etniske minoriteter i områderne havde danske venner og bekendte.

Ad. 3. Hvilken sammenhæng er der mellem beskæftigelse og at bo i et udsat boligområde?

I Økonomi- og Indenrigsministeriets rapport konstaterer man, at der er en større arbejdsløshed for beboerne i de udsatte boligområder, især for kvinderne. Det bliver set som udtryk for, at man bliver mere arbejdsløs af at bo her. Imidlertid viser en analyse fra Kraka, at udviklingen i beskæftigelsen i disse områder i perioden 2000 til 2016 har været mere positiv end i resten af landet. Andelen i beskæftigelse i disse områder er dog fortsat markant lavere end gennemsnittet. Det gælder især for kvinderne. Dette sidste skal nok i høj grad forklares med forskelle i familietraditioner. Men dette betyder jo ikke, at man bliver mere arbejdsløs af at bo i disse områder. Hans Skifter Andersen påpeger også, at der faktisk er en undersøgelse fra Århus Universitet, som viser det modsatte.

I det hele taget er beskæftigelsen i de pågældende boligområder meget afhængig af de generelle økonomiske konjunkturer i landet. Netop beskæftigelsen stiger mere for beboerne her end for andre grupper under en højkonjunktur og falder mere under en lavkonjunktur. Selvom der er flere af beboerne i disse områder, som er uden job, betyder det derfor ikke nødvendigvis, at de aldrig har haft et.

⁶ Albrekt Larsen, Christian: analyse i Politiken 11.3.2018, fra Den danske smeltediget (under udgivelse)

⁷ Skifter Andersen, Hans: Indvandring, integration og etnisk segregation: udviklingen i indvandrernes bosætning siden 1985. Statens Byggeinstitut (SBI 2015)

Ad. 4. Hvilke værdier og holdninger har etniske minoriteter i de udsatte boligområder

Flygtninge- og Integrationsministeriet laver periodisk en undersøgelse af nydanskernes værdier og holdninger – Medborgerundersøgelsen – set i forhold til den øvrige befolknings. Et væsentligt resultat af den sidste undersøgelse er, at nydanskere med ikke-vestlig baggrund og deres efterkommere på de fleste områder har holdninger og værdier, som meget svarer til de etniske danskeres. Desværre er svarerne ikke generelt opdelt på nydanskere udenfor og indenfor de udsatte boligområder. Denne opdeling findes kun for svarerne på blot seks udvalgte spørgsmål om familieforhold og religion. Her er der en betydelig forskel i svarerne blandt nydanskerne indenfor og udenfor det udsatte boligområde. Denne forskel er i og for sig ikke så overraskende, da disse boligområder også har fungeret som integrationssluser for en efterfølgende bosætning udenfor disse. Den indikerer, at beboerne i disse områder er påvirkelige. Det er også værd at holde fast i, at det kun er ca. 6% af nydanskerne med en ikke vestlig baggrund, der bor i de udsatte boligområder, og denne andel har været faldende det sidste tiår.

Ad. 5. Hvordan påvirkes beboernes holdninger af det omgivende samfunds stigmatisering af de udsatte boligområder?

De udsatte boligområder er stigmatiseret af det omgivende samfund. Det er områder man generelt ikke frivilligt flytter til, men meget mere flytter fra, når man har mulighed for det. Således udgør disse områder det laveste lag af landets boligområder. Man kan tale om territorial stigmatisering, hvor omgivelserne har helt urealistiske ringe forestillinger om de enkelte områder, hvad angår beskæftigelse, lovlighed, social tvang etc. Denne stigmatisering fra omgivelserne bidrager også til en selvnedvurdering blandt beboerne i de udsatte områder. Man kunne kalde det en form for selvstigmatisering hos beboerne. En ny undersøgelse af Tingbjerg skoledistrikt i København viser, at lærere, forældre og skoleelever havde urealistiske lave forventninger til elevernes skoletrivsel. Forældre, lærere og elever skød på, at ca. halvdelen var enten tilfredse eller meget tilfredse. Det faktiske tal var 93%. Samtidig viste en sammenligning med Brønshøj skoledistrikt, at forældre til elever på Tingbjerg skolen havde et mere negativt billede af deres børns skoletilfredshed end middelklasseforældrene i Brønshøj havde af deres børns tilfredshed med skolen. Dette til trods for, at Tingbjerg-eleverne bedre kunne lide at gå i skole end Brønshøj-eleverne.

En tilsvarende selvnedvurdering var tilfældet med opfattelsen af, hvor mange 14-15-årige skoleelever, der var med i en bande. Lærere, forældre og elever troede hhv. 12, 17 og 5%. Den faktiske andel var 0%.

Et helt afgørende problem er derfor den stigmatisering som de udsatte boligområder bliver udsat for af det omgivende samfund. Derfor er det svært at se Lars Løkkes udtryk om "huller i danmarkskortet" som andet end endnu et retorisk bidrag til stigmatisering af de udsatte boligområder. Der er ikke tale om isolerede fæstninger, der skal erobres og nedbrydes. Derimod er der primært tale om udsatte områder, hvor det omgivende samfund har placeret deres fattige og ikke altid lige godt integrerede borgere. Derfor er det også vanskelig at se, hvordan ghettoplanen skulle kunne "normalisere" de udsatte boligområder, med mindre man først tømmer dem fra deres nuværende beboere. Men det vil blot betyde, at de skal have et andet sted at bo. Det, der er behov for, er, at man går i gang med at løse nogle af de konkrete sociale problemer, som en del af beboerne i de udsatte boligområder vitterligt har. Det betyder ikke at befolkningssammensætningen i et boligområde er uden betydning for integrationen. Selvfølgelig er den også det, men nydanskere bliver kun integreret, når de selv medvirker og kan se deres rolle i processen.

Peter Bundesen er "lektor emeritus" i samfundsvidenskab ved socialrådgiveruddannelsen i UC Lillebælt og freelance forfatter med fokus indenfor socialpolitik, velfærdsstatsteori, kommunal styring, sociale problemer og evaluering

Lighed for loven?

af **Eva Smith**

Regeringen har fremlagt et lovprogram med titlen: Ét Danmark uden parallelsamfund. Som indledning hedder det: Regeringen ønsker et sammenhængende Danmark. Et Danmark som bygger på demokratiske værdier som frihed og retssikkerhed. Ligeværd og frisind. Tolerance og ligestilling. Et Danmark, hvor alle deltager aktivt.

Det lyder jo smukt, og det kan vi vist alle skrive under på. Men hvorledes har man så tænkt sig at nå det mål? Der tales f.eks. om retssikkerhed og ligeværd. Hvorledes skal det udmøntes?

Lighed for loven er helt afgørende for en demokratisk retsstat. Alle borgere har samme rettigheder og pligter.

Lighed for Loke såvel som for Thor, skrev Grundtvig.

Og i danskernes kanon over de danske værdier er Lighed for loven det første, der nævnes.

De fleste danskere tror, at det står i grundloven, men det er faktisk ikke eksplicit nævnt. Dog siger § 83, at *"Enhver i lovgivningen til adel, titel og rang knyttet fordel er afskaffet."*

Derudover gælder frihedsrettighederne (den personlige frihed, ytringsfrihed, og forsamlingsfrihed) for alle. Endvidere bestemmer § 70, at ingen pga. sin trosbekendelse eller afstamning kan berøves adgangen til den fulde nydelse af borgerlige og politiske rettigheder.

Det er derfor helt rimeligt, når danskere opfatter "Lighed for loven" som et princip, der er grundfæstet i vort demokrati.

Det nye lovprogram

Mange har derfor undret sig over det nye lovprogram www.regeringen.dk/nyheder/ghettoudspil/, hvorefter forbrydelser, der finder sted i bestemte kvarterer, straffes hårdere end hvis den samme forbrydelse begås i nabogaden. Politikernes begrundelse for bestemmelsen er, at i disse kvarterer begås der særlig meget kriminalitet, og af hensyn til fredelige borgeres tryghed er det nødvendigt med den forhøjede straf. Straffen hæves således ikke for personer, der bor i disse gader, hvilket også ville være helt uacceptabelt, men for forbrydelser, der foregår her, uanset hvor forbryderen selv bor.

Men at henvise til borgernes tryghed er ikke en saglig grund til at se bort fra et så fundamentalt princip som lighed for loven. Det er naturligvis ubehageligt at blive offer for kriminalitet, men for det enkelte offer er det næppe afgørende, om han deler den oplevelse med adskillige eller lidt færre. Offeret fra nabogaden føler sig ligeså skræmt og ydmyget. Hvis man mener, at det hjælper at hæve straffen, bør man naturligvis gøre det generelt, ikke i enkelte gader.

Dertil kommer, at de skærpede sanktioner er midlertidige, og der er ikke krav om skiltning eller lignende. Man må holde sig orienteret om zonerne ved at læse politiets hjemmeside eller pressemeddelelser. Det er en vigtig forudsætning for et retssamfund, at borgerne altid præcist véd, hvad der er strafbart, og hvorledes det straffes. Helt besynderlig virker den manglende kommunikation i dette tilfælde, hvor hensigten er at nedbringe kriminaliteten. En grundlæggende forudsætning for dette mål, må vel være, at man véd, hvor zonerne er.

Justitsministeren er blevet spurgt til lighed for loven. Hans svar var: "Ja, men der er lighed for loven. Dette system kan jo indføres alle vegne." Jeg lader den stå et øjeblik.

Megen kriminalitet er lokal og spontan. Det er derfor svært at opfatte loven anderledes, end at tanken er at ramme kriminelle beboere i de pågældende områder.

Og hvem bor i disse områder? Det gør først og fremmest indvandrere. Så regeringen vil gennemføre en lovgivning, der i praksis betyder, at indvandrere straffes hårdere for den samme forbrydelse end etniske danskere.

Rent bortset fra, at det er i strid med det hævdevundne princip om lighed for loven, er det også helt besynderligt, at det kommer fra en regering, der har erklæret parallelsamfundene krig. Man vil gerne, siger man, have integreret disse samfund, så de bliver en del af det demokratiske samfund, de lever i. Og hvordan

gør man så det? Mon mennesker virkelig får lyst til at blive en del af et samfund, der behandler dem ringere end andre borgere?

Og det er ikke det eneste eksempel. Hvis man bor i et ghettoområde, har man pligt til at sende sine børn i vuggestue fra 1-års alderen. Intentionen er den bedste: Det er vigtigt, at børnene kan dansk, når de begynder i skolen. Ellers kommer de bagefter fra start. Derudover vil man også fra en tidlig alder kunne lære dem om de danske værdier. Dette har Inger Støjberg pointeret. Og danske værdier er åbenbart et vidt begreb. Udover demokrati og ligestilling nævner hun også fastelavn.

Jeg er ikke børnepsykolog, men i en alder, hvor man er travlt beskæftiget med at lære at gå og sige de første ord, forekommer det meget ambitiøst, at børn skal lære om de danske værdier.

Og er frihed ikke en af de værdier, der fremhæves som grundlag for dette lovforslag? Vi har et land, hvor en del foretrækker først at sende deres børn i institution, når de når børnehøvealderen, og hvor der er undervisningsfrihed, således at børn i skolealderen kan undervises hjemme. På den baggrund virker det ejendommeligt (for ikke at sige udansk), at man vil tvinge 1-årige børn væk fra hjemmet.

Nogle forslag er svære at forstå uanset gennemlæsningen af planerne. F.eks. foreslås (side 25), at der maksimalt kan optages 30 % børn fra udsatte boligområder i en daginstitution, hvilket lyder som en god idé. Samtidig hedder det, at *"børn, der ikke er bosat i udsatte boligområder, ikke kan anvises pladser i daginstitutioner, der ligger i tilknytning til udsatte boligområder."*

Man spørger sig selv, hvor de 70 % så skal komme fra?

Regeringens udspil indeholder en del statistik. Det fremgår imidlertid ikke i alle tilfælde, hvor man har den fra. Jeg antager, at oplysningerne stammer fra Udlændinge- og Integrationsministeriets medborgerskabsundersøgelse fra 2017 integrationsbarometer.dk/tal-og-analyser/filer-tal-og-analyser/arkiv/medborgerskab-2017-baggrundstabeller, som nævnes på side 7.

I regeringens oplæg hedder det (side 5) om social kontrol: *Mere end ni ud af 10 kvinder med dansk baggrund har følelsen af at have samme frihed som jævnaldrende mænd. Det gælder kun lidt over halvdelen af kvinder med ikke-vestlig baggrund.*

På spørgsmålet i medborgerskabsundersøgelsens spørgeskema om samme frihed svares "i høj grad" af danske: 87 %, efterkommere: 63 % og indvandrere: 58 %. Tager man "i nogen grad" med, udjævnes

tallene for de 3 grupper, og ved "slet ikke" er tallene 1 % for danske og efterkommere og 5 % for indvandrere.

Videre hedder det på side 5: *Omkring hver femte kvinde med ikke-vestlig baggrund føler sig begrænset af familien i forhold til valg af ægtefælle eller kæreste.*

Dette har jeg ikke kunnet finde belæg for i medborgerskabsundersøgelsen. På side 17 spørges: *"kvinder skal kun gifte sig med en mand, som familien accepterer?"* "Helt enig" svarer 2 % danske, 3 % efterkommere og 4 % indvandrere. Forskellen bliver lidt større gennem mere modificerede svar og ender ved "helt uenig" med 86 % danske, 63 % efterkommere og 66 % indvandrere.

På side 7 i regeringens oplæg henvises direkte til medborgerskabsundersøgelsen, og det hedder: *næsten 40 % af personer med ikke-vestlig baggrund finder, at manden er familiens naturlige overhoved.*

Dette er korrekt, hvis man lægger kategorierne "helt enig" og "delvis enig" sammen – man kunne dog også have nævnt at næsten ligeså mange (32 % og 35 %) er "helt uenig" i udsagnet.

Tallene fra Udlændinge- og Integrationsministeriets egen undersøgelse synes udvalgt med henblik på at få skabt et billede af manglende integration og forståelse for danske værdier – man kunne imidlertid have valgt andre resultater af undersøgelsen og fået et ganske andet billede af indvandrernes forhold til danske værdier.

Man kunne f.eks. have udvalgt: *Beslutninger om familiens økonomiske forhold bør træffes i fællesskab.* Kun 1 % af etniske danskere og indvandrere er helt uenige heri.

Hvor vigtigt er det for dig, at din ægtefælle har et arbejde? Meget vigtigt svarer 38 % etniske danskere, 58 % efterkommere og 63 % indvandrere.

Hvor vigtigt er det at opdrage dit barn til tolerance og respekt overfor andre? Meget vigtigt: Etnisk dansk 82 %, efterkommere 92 %, indvandrere 89 %.

På spørgsmålet om at *opdrage børn til selvstændighed?* er alle tre grupper (77 %) enige i, at dette er meget vigtigt.

Folk i DK skal have samme rettigheder uanset hvilken religion, de tilhører? Helt enig: Etnisk dansk 63 %, efterkommere 92 %, indvandrere 84 %. *Og uanset politisk holdning?* Helt enig: Etnisk dansk 71 %, efterkommere 88 %, indvandrere 81 %

1 % af etniske danskere og 4 % af indvandrere *har ofte oplevet at få deres mobiltelefon, mail eller taske checket af familiemedlemmer.*

På side 6 i regeringens oplæg hedder det: *Regeringen er lykkedes med at få tilstrømningen af asylansøgere under kontrol. Det er sket gennem en lang række stramninger. Derefter nævnes "en styrket indsats i EU-regi" som en medvirkende årsag.*

Det er naturligvis svært at dokumentere præcis, hvad årsagerne er – men i betragtning af, at alle lande i EU har mærket en betydelig nedgang i antallet af asylansøgere, er det nok lige flot nok at give regeringens stramninger på udlændingeområdet æren – og at bruge det som løftestang for nyt stramninger.

Regeringen er lykkedes med at få tilstrømningen af asylansøgere under kontrol. Det er sket gennem en lang række stramninger af udlændingepolitikken. Stramningerne har sammen med en styrket indsats i EU-regi og dygtigt politiarbejde været med til at bremse tilstrømningen af asylansøgere. Danmark har derfor det laveste asyltal i flere år.

Den stramme udlændingepolitik skal fortsætte. Det er den stramme kurs, der giver rum til, at vi nu kan fokusere på at nedbryde parallelsamfundene og løfte integrationsopgaven.

Pisk eller gulerod?

Men der er flere elementer i regeringens plan. Det skal heller ikke være muligt at få familiesammenføring med en ægtefælle, hvis man bor i et udsat boligområde.

Der er planer om at rive en række boliger ned – men de nuværende beboere skal ikke have de nye lejligheder, hvis de f.eks. er kontanthjælpsmodtagere eller på integrationsydelse. *"Ja, de kan jo så bosætte sig andre steder"* svarer regeringen på spørgsmålet om, hvor de så skal bo.

Hvis man ønsker, at borgere skal opføre sig anderledes, er der groft sagt 2 veje at gå: Pisk eller gulerod. I dette lovudspil har regeringen konsekvent valgt pisk. Og der er ingen formildende omstændigheder.

Så vidt vides har regeringen end ikke hørt de mennesker, der bor i de udsatte områder, om de mange nye tiltag.

Mange mennesker vil måske mene, at disse indskrænkninger i indvandreres demokratiske rettigheder er OK i betragtning af de problemer, de formodes at løse.

At opgive grundlæggende rettigheder for et mindetal, er imidlertid en farlig vej at gå. Lad mig minde om et digt af den tyske præst Martin Niemöller fra 1937:

Først kom de for at tage kommunisterne, men jeg protesterede ikke, jeg var jo ikke kommunist.

Da de kom for at arrestere fagforeningsmændene, protesterede jeg ikke, jeg var jo ikke fagforeningsmand.

Da de spærrede jøderne inde, protesterede jeg ikke, jeg var jo ikke jøde.

Da de kom efter mig, var der ikke flere tilbage til at protestere.

Eva Smith er dr.jur. og professor emeritus ved Juridisk fakultet på Københavns Universitet. Har skrevet flere lærebøger og artikler indenfor strafferet, procesret, menneskerettigheder og kriminalpræventivt arbejde, men også 3 børnebøger og – sammen med sin datter – en selvbiografi: Mens tid er

De var vrede. Frustrerede. Og en lille smule bange

Af Mikkel Warming

De var vrede. Frustrerede. Og en lille smule bange. Beboerne fra de to afdelinger i AKB København, som pludselig var kommet på en "ghettoliste".

Vrede over, at det sted de bor – med alle deres håb og drømme – pludselig blev til et "sort hul på danmarkskortet", et parallelsamfund. Frustrerede, fordi ingen af de politikere, der har lavet aftalerne om "ghettoerne" har ulejliget sig med at spørge dem, der faktisk bor der, om hvad de mener. Og en lille smule bange for, at de måske skal flytte, fordi folketinget vil fjerne 60 % af de boliger, de bor i, hvis deres afdeling er på listen fem år i træk – og dermed bliver en "hård ghetto".

Det var på det årlige repræsentantskabsmøde i boligelskabet AKB København her i maj, at debatten i høj grad kom til at handle om Folketingets parallelsamfundspakke. Og hvor ikke kun beboerne fra de to afdelinger var i oprør. Alle var vrede – og med god grund. For med parallelsamfundsftalerne vil man rive gode almene boliger ned, eller sælge dem til private.

Folketingets flertal er i disse dage ved at gøre aftalerne om parallelsamfund til lov. 1. december 2018 træder loven i kraft, og en ny "ghettoliste" offentliggøres. Hvis et boligområde er på listen, så gælder der særlige regler. Hvis et boligområde har været kaldt "ghetto" i fem år, så skal der laves en plan for at fjerne 60% af de almene familieboliger i området ...

Tilfældigheder er afgørende for mennesker hjem

For lige netop de to af AKB Københavns boligområder, som nu er kommet på listerne, føles det ekstra tungt. De to afdelinger var tidligere på kommunens og statens forskellige lister over udsatte områder, men har gennem hårdt arbejde, boligsociale indsatser og gode renoveringer fået løftet deres områder ud af listerne. For så at se, at Folketinget flytter målpoterne, laver nye kriterier, får en ny lang liste, hvorpå de to områder så er "ghettoer" ... Problemerne skal åbenbart gøres så store som muligt.

Og det er næsten absurd, hvor tilfældigt et boligområde havner på regeringens såkaldte ghettolister.

For de to boligområder i AKB København er det spørgsmålet om én – 1 ! – for meget, der er dømt, som vipper afdelingerne ind på listen.

Og når det gælder kriteriet om uddannelse, så har regeringen flyttet hele spillepladen, for at sikre sig et resultat, som skaber flere "ghettoer"

Danmarks statistik lavede nemlig en opgørelse over uddannelsesniveau, som inkluderede opdaterede tal for den uddannelse, indvandrere har med sig fra hjemlandet. Det medførte, at uddannelsesniveauet steg i en række udsatte boligområder, hvor der bor mange indvandrere.

Men det går jo ikke, at antallet af såkaldte ghettoer falder.

Derfor valgte regeringen helt at sløjfe uddannelsesal for uddannelser gennemført i et evt. hjemland. "Tallene var for usikre", mente man.

Men altså kun når man laver ghettolister.

Danmarks Statistiks opdaterede uddannelsesal er nemlig gode nok til at indgå i *udligningssystemet*, hvilket flytter mange millioner af kroner rundt mellem landets kommuner. For eksempel mister Københavns Kommune i omegnen af 500 mio. kr. om året på den konto. Det er ret absurd ...

Fattige risikerer at blive fattigere

Det er deprimerende nemt at konkludere, at det at bo alment åbenbart i sig selv er et problem for nogle politikere.

Aftalekomplekset "Ghettoplanen" handler ikke kun om at rive gode boliger ned. Boliger, som er til at betale – og som en by som København i øvrigt har skrigende brug for.

Det rummer også en række initiativer, som blandt andet risikerer at gøre de fattigste beboere endnu fattigere, fordi børnechecken skal fjernes, hvis børn har for meget fravær fra skolen. 1-årige børn i boligområderne,

der er på Folketingets lister, skal i 25 timers "læringstilbud" om ugen. Men altså kun, hvis de bor i et bestemt boligområde. Og i en daginstitution, der ligger i ét af boligområderne på listerne, må der kun være 30 % børn fra boligområdet ...

Det kunne for så vidt være meget fornuftigt, at alle børn automatisk blev indskrevet i en daginstitution (og så kunne man søge om at få lov til at passe dem selv). Men det er forskelsbehandling, og det stempler børn – for nu at sige det pænt – at kun 1-årige børn fra bestemte boligområder skal i "læringstilbud", og at der i en daginstitution kun må være 30 % børn fra bestemte områder.

Det er, som om Folketinget ikke forstår vores almene boligområder. Ikke forstår hvem der bor der.

I stedet virker det, som om politikerne selv tror på det ghettostempel, som mange boligområder har fået.

Og ghettostemplet er jo ikke kun nogle tekniske kriterier.

Ghettostemplet er et problem i sig selv

Ordet "ghetto" er farvet af mange års diskussioner og medieomtale af episoder i nogle bestemte boligområder, og det er en meget stærk samfundsmæssig forestilling og fortælling om livet i et boligområde. En fortælling om kriminalitet, bander, skyderier, social kontrol og undertrykkelse af kvinder, massiv arbejdsløshed og børn der går for lud og koldt vand.

Begrebet "ghetto" er altså i sig selv et stempel på et boligområde. Og et stempel som gør ondt.

Når man spørger beboerne i et udsat boligområde, om hvad det værste ved at bo der er, så svarer de fleste ikke utryghed, at boligerne er dårlige, eller at man ikke snakker med sine naboer. Nej, *det værste ved at bo i et udsat boligområde er den måde andre folk ser på området på!*

Det dårlige ry – ghettostemplet – har desværre andre konsekvenser, end at man sidder ved middagselskabet og putter sig lidt, når man bliver spurgt, hvor man bor.

Ghettostemplet betyder noget for de muligheder, man har uden for området.

I nogle områder oplever unge f.eks. at det er sværere at få fritidsjob, hvis ens adresse er "kendt" som del af en såkaldt ghetto.

Ligesom stemplet betyder noget for de forventninger andre har til en.

Morten Papes medrivende og voldsomme bog "Planen", om hans barndom i Urbanplanen i 90'erne og starten af 00'erne, beskriver hans skolegang på den nærliggende folkeskole. En skole, hvor lærerne ikke har nogen forventninger til børnene fra Urbanplanen, hvilket selvfølgelig betyder at de heller ikke lærer noget. Eller opbygger forventninger til sig selv.

(**Note:** Det skal understreges at den pågældende skole i dag har rejst sig, og er blevet en helt anden. Mange års hårdt og systematisk arbejde af ledere, lærere og mange andre betyder, at skolen i dag er markant anderledes, og iøvrigt trækker elever ind fra både udsatte boligbyggerier og parcelhuse og haveforeninger i området.)

Når man ikke har forventninger til sig selv, når man ikke tror man kan blive til andet end "én fra ghettoen", så er det ofte en næsten selvopfyldende profeti.

Fordi man ikke har andet mål end livet i boligområdet, livet i den ungegruppe man er en del af. Så er risikoen for at droppe ud af skolen, komme tæt på kriminalitet eller udvikle et misbrug, ganske stor.

Selvstigmatisering holder mennesker tilbage i usunde mønstre. Og gør at man kun sjældent bryder mønstrene.

Derfor er det så vigtigt at få en anden grundfortælling om de udsatte boligområder. Ikke falde for en hård retorik, som skaber skræmmebilleder. For de skræmmebilleder kan faktisk have konsekvenser for de mennesker, der bor i områderne.

Hjem for almindelige mennesker

Det betyder ikke, at de udsatte boligområder nu skal fremstilles som den rene idyl.

Der er helt reelle sociale problemer – arbejdsløshed, fattigdom, mange med korte uddannelse, utryghed og i nogle tilfælde også mennesker, der hænger fast i kulturelle normer og vaner fra andre lande.

Men ikke alle. De udsatte boligområder er også hjem for helt almindelige mennesker med helt almindelige liv.

For eksempel er de fleste i arbejde – også i de to områder fra AKB København, som nu igen er endt på listerne.

For eksempel går det i disse år voldsomt fremad med at de unge tager en uddannelse – ikke mindst i de udsatte boligområder.

Og det *gør tingene værre*, når man stempler alle og laver forskelsbehandling af mennesker – kun ud fra deres adresse.

I København oplever vi stigende ventelister – også til boliger i de udsatte områder – og vi arbejder både med sociale indsatser, med ventelisterne og med fysiske forandringer i områderne, sammen med kommunen.

Det går langsomt – frustrerende langsomt, og nogle gange oplever vi også tilbageslag. Men *det virker, når vi tænker indsatserne sammen*: Når vi – beboere, boligsociale medarbejdere, kommunens medarbejdere og mange andre – arbejder sammen om at løfte både beboere og boligområder. Ligesom det virker, når vores engagerede og dygtige politi har tid og ressourcer til at være – og arbejde i – vores områder, og for alvor tage fat i de få, men aktive kriminelle.

Så lad os forstærke disse indsatser – i stedet for at stemple alle og rive ned.

På vores repræsentantskabsmøde i AKB København blev vi enige om at "lave larm". Altså forsøge at påvirke den offentlige debat og fortælle, at det er rigtige menneskers rigtige liv, man leger med i Folketingets parallelsamfundsplaner. Og at vi som boligorganisation vil gøre alt, hvad vi kan, for at få vores afdelinger væk fra ghettolisterne så hurtigt som overhovedet muligt.

Ligesom vi selvfølgelig kommer til at overveje, hvordan vi kan bruge dumme og tåbelige love til – alligevel – at skabe så god en hverdag for beboerne i de almene boligområder. Og hvordan vi kan bevare så mange almene boliger som muligt. Både af hensyn til de mennesker, der bor i dem, og af hensyn til de byer, som har desperat brug for boliger, som er til at betale for almindelige mennesker.

Vi kommer til at kigge på udlejningen, for at sikre at områder, der er på eller lige omkring ghettolisterne, hurtigst muligt kommer af dem igen, så vi ikke risikerer, at 60 % af de almene familieboliger i området bliver fjernet.

Vi kommer til at se på nybyggeri og fortætning imellem de eksisterende almene boliger – både der hvor det giver mening, og der hvor det måske er mindre smart, for at sikre at områderne ikke bliver "hårde ghettoer".

Vi kommer til at stå på hovedet for at redde så mange almene boliger som muligt og sikre, at beboerne ikke skal flytte.

Men det bedste ville være, hvis man på Christiansborg lyttede mere til os, der bor alment, og ville hjælpe os med at løse de problemer, der reelt er, og som altså ikke bliver mindre med diverse aftaler og lister.

Det kan nås endnu ...

Mikkel Warming er BA i forvaltning. Han er næstformand i boligselskabet AKB, København, og tidligere socialborgmester i København for Enhedslisten. Grundet partiets rotationsregler måtte han opgive borgmesterposten i 2013, efter 8 år på posten.

En dyster nordisk tragedie

En anmeldelse af Morten Papes roman, *Guds bedste børn* (2018)
af **Dragan Jovanovic**

Resume

Guds bedste børn er en roman om 4 drenge i et barskt socialt miljø. En historie om had, racisme og omsorgssvigt, en tragedie efter alle kunstens regler - for alt ender galt. Vennerne Jamil og Zeki, og fætrene Mickey og Simon er forskellige, men de miljøer de omgås i fastholder dem alle i perspektivløse tilværelser. Her kommer tryghedsfølelsen ikke fra ægte kærlighed og omsorg, men gennem loyalitet og konformitet til den gruppe i samfundet, de føler sig en del af. Det er svært for hovedpersonerne at få en fod indenfor i det omgivende, normale og lovlydige samfund og samtidig slippe helt af med fortiden. Hvis man prøver, og det mislykkes, har man nemlig intet sted og ingen anden gruppe at vende tilbage til. Intet samfundsmæssigt tilhørsforhold.

Da Jamil og Zeki bliver overfaldet af Mickey og Simon, et overfald der ender med at koste Zeki livet, ændres tilværelsen radikalt for dem alle. Romanen er opdelt i afsnit hvor hovedpersonerne følges individuelt på forskellige tidspunkter i forhold til overfaldet. Man oplever hvordan spæde udtryk af håb og lyst til at gøre 'det rigtige' igen og igen kvæles, og hvordan opvæksten i bredeste forstand er årsag til alt det tragiske, der sker. Miljøet som hovedpersonerne befinder sig i, de valg de træffer (frie eller ufrie) og fordommene fra omverdenen medvirker til, at ingen af dem kan leve i nogen tryk og stabil tilværelse. Ingen af dem kan udvikle sunde relationer, eller få den ro, der skal til, for at man som menneske kan vokse åndeligt og lære noget om samfundet og om andre menneskers tanker, følelser og kultur - udvikle empati, indlevelsesevne og medmenneskelighed.

Mickey og Simon

Mickey og Simon er fætre, men er vokset op sammen som brødre hos Mickeys mor Tina, der er alkoholiker og arbejdsløs. Tinas bror Keller er højtrangerende kriminel på Amager, og han har stor indflydelse på de to drenges opdragelse. Begge er fanget i et miljø med bander, vold, kriminalitet og stoffer. Et miljø med sin egen kultur og sit eget sprog, det eneste sprog som Mickey og Simon har lært at tale og forstå.

Da Mickey endelig oplever et nært forhold til et menneske uden for dette miljø, den unge socialarbejder Lisa, mærker han første gang i livet en følelse af tryk og omsorg. Men forholdet afbrydes, fordi Mickey misforstår sine følelser og Lisas intentioner, eller fordi Mickey ikke ved hvad man kan tillade sig uden for de rammer han er opvokset i. Fejltolkningen er ikke uoprettelig, men det tvinger hurtigt Mickey tilbage til den verden, han forstår. Oplevelsen bekræfter ham kun i, at de andres samfund ikke er et sted, han passer ind.

Simon bliver også holdt tilbage af fortidens skygger. Efter løsladelsen føler Simon at "hele verden rækker fucking tunge" ad ham. Selv under vidnebeskyttelse i den anden ende af landet finder de frem til ham - skyggerne. Han påvirkes til at reagere som han plejer i det liv han er vant til, og det ødelægger hans chancer for at komme ud af det hele. Da han sad i fængsel besluttede Simon sig ellers for at blive klogere. Her læser han i ordbogen og opdager, at der findes et sprog for de ting han føler, f.eks. anger og apati. Når han bruger sit nye ordforråd, og forbavser de indsatte og fængselspersonalet, er han dog ikke sikker på, om han bare har snydt dem alle til at tro at han er mere end en "afstumpet, voldsparat, krysanthemumbombe". Simon forstår ikke fuldt ud følelsen af positiv anerkendelse, og slet ikke fra nogen uden for hans miljø. Det er i modstrid med alt, han er vant til, og det gør det svært for ham at tro på, at der findes et bedre liv for ham - at han kan lære at tale et nyt sprog.

Jamil og Zeki

I Jamil og Zekis venskab er det Jamil der får alle ideerne og Zeki der udfører de dumme af dem. Jamil er forsigtig og frygtsom, Zeki dumdristig og frygtløs. Jamil er god i skolen, Zeki går i specialklassen. Jamil har lovet Zekis mor at passe på, at hendes søn ikke kommer galt afsted, fordi han har "bedre sans for nogle ting end Zeki". Da Zeki dør har Jamil skyldfølelse fordi han ikke kunne holde sit løfte. Både Zekis banderelaterede fætter

Volkan og senere Marianne, der afhører Jamil hos politiet, bebrejder ham, at han ikke forhindrede overfaldet. Politiet afviser tilmed hans forklaring om overfaldsmændenes motiv: "Skal du smage battet, perkersvin...?". Hun vil ikke høre tale om, at overfaldsmændene var racister, bare "nogle små psykopater".

Oplevelsen spøger i Jamils sind, og det samme gør minder fra opvæksten med en voldelig og undertrykkende, stærkt religiøs far. Det hele udvikler sig til en psykisk sygdom, der gradvist bliver en altoverskyggende forhindring i hans livsudvikling. Både forholdet til pigen Amela, arbejdet i Netto og gymnasieplanerne går i vasken. Han er ikke længere den dreng, der kan finde på at omtale Jaques Cousteau, eller har tasken fuld af bøger fra biblioteket. Han er fuld af hævnlyst, en følelse der to år tidligere gjorde ham fysisk dårlig, da Volkan opfordrede til det på Zekis dødsleje.

Meningsløst!

Fortællingen har også et (mere direkte) politisk perspektiv, der ganske vist kun udgør en lille del af romanen. Både drabschefen og statsministeren kommenterer offentligt sagen, der også omtales i udenlandske medier og skaber rygter om at danskere er racister og anti-islamister. "Der er ikke noget i den her sag som tyder på nogen form for racisme. Det er umotiveret, meningsløs vold." I sidste ende har det betydning for Danmarks omdømme i det internationale samfund og for statsministerens ambitioner.

Zeki var fra Tyrkiet, og den tyrkiske præsidents stemme er særlig vigtig for Anders Fogh Rasmussens planer om at blive generalsekretær i FN. Denne vinkel kommer i spil gennem universitets-studenten Filip, Jamils tidligere kollega fra Netto. Jamil har mistet perspektivet, han forstår ikke længere den virkelighed som Filip vil bringe frem i lyset. Han er blevet en af 'de andre', der bare vil bruge Jamil - som journalisterne i fjernsynet og politiet, fremmede mennesker, der "sætter rammerne for ham".

"Siden hvornår er øgenavne blevet til racisme?"

Fortællingen viser hvordan sproget har magt. Ikke bare fordi det kan bruges i bydeform som en ordre, men også fordi den viser, at de ting vi siger, kan blive til det vi tænker og mener, ikke bare som individer, men også som en kultur. Sprogets magt fungerer også når man bevidst fordrejer ordene. Det, der virkelig menes, forbliver skjult og kan undergrave en orden til fordel for en anden. Vi skal med andre ord ikke tro på, at noget bliver mindre racisme eller nationalisme af, at man nægter det. "Er det ikke bare måden man taler på nu til dags?". Også negative selvbilleder fungerer som ord, men her er man både afsender og modtager selv - eller er man?

Om visse øgenavne kan betragtes som fremmedhad eller som slang eller plat mobning, er ikke nemt at afgøre. Men vi skal ikke være blinde for, at ordene kan have en uhensigtsmæssig effekt på modtageren, og på dem der overhører dem, og genbruger dem ukritisk.

I det miljø Mickey og Simon kommer fra bekræfter man bl.a. sit tilhørsforhold til gruppen ved at tale grimt om fremmede. Man ser tilværelsen som en "landskamp", danskere mod udlændinge, os mod dem. Mickey jager nogen fra en rivaliserende bande, både fordi de er netop dét, men især fordi de er den fremmede modstander. I den kamp bliver Zeki det tilfældige offer som krydser Mickeys vej, for ham og Jamil spiller på det andet hold. "Synd at det kun var den ene der røg. Så havde det stået 2-0 til Danmark".

Det minder mig om noget...

Det jeg får ud af at læse romanen *Guds bedste børn* er nogle refleksioner over hvordan racisme og nationalisme fungerer. Hvordan fremmedhad kommer til udtryk, eller kan skjule sig i ord og bevidsthed. Og hvordan ord og bevidsthed former vores opfattelse af virkeligheden. De værker og forfattere, som jeg kommer i tanke om, er: **Michael Billing**: *Banal Nationalism* (1995), **Steen Christensen og Rebecca Skaarup-Hille**: *Racisme - har vi lært af historien?* (2018), **Michel Foucault**: *Overvågning og straf* (da. 2002), **Uffe Østergård**: "Stat, nation og national identitet" i *Klassisk og moderne samfundsteori* (2003).

Romanen er velskrevet, og kompositionen er spændende. Måske kan romaner som disse tiltrække et publikum, der normalt ikke læser, og det hjælper helt sikkert at forfatteren er 'autentisk'. *Guds bedste børn* ville også fungere som film. Man mærker at Morten Pape er uddannet manuskriptforfatter. Den ville måske

endda indskrive sig i en gren af danske film med titler som *Underverden* (2017), *Nordvest* (2013), *R* (2010) og *Nordkraft* (2005). Spørgsmålet er bare om vi har brug for endnu en.

I efterordet står der at historien er "inspireret af en virkelig hændelse". De eneste to henvisninger til den virkelige verden som forfatteren bekræfter er citaterne fra drabschef Ove Dahl og statsminister Anders Fogh Rasmussen. Der er ikke noget i fortællingen jeg finder nogen grund til at betvivle virkelighedstroen af. Jeg kender ikke det miljø Morten Pape beskriver, men jeg synes at historien mangler lidt mere om de andre. To karakterer, der trods opvækst og fordommene 'klarer den' - måske Martin Poppe og en Darko Jokovic? Et par drenge der af forskellige årsager ikke passer ind i det mønster, der tegner sig omkring personerne i denne roman. Martin flyttede væk fra ghettoen og blev en anerkendt forfatter og Darko er vokset op i provinsen, men flyttede til København for at studere. De findes jo, så det ville da kun gøre romanen mere virkelighedstro hvis vi hørte lidt mere om Martin og Darko eller Amela og Filip - selvom det så ikke ville blive den dystre, nordiske "velfærdstragedie"⁸ som denne roman er.

Dragan Jovanovic, El-Installatør AK, erhvervsakademi CELF Nykøbing F, 2009. - BA i historie og dansk, Københavns universitet, 2017

Omar – og de andre. Vrede unge mænd og modborgerskab

Aydin Soei har lige udgivet bogen Omar – og de andre. Her undersøger han, hvordan gadebanderne og deres aktører har udviklet sig gennem de sidste tiår. Bogen store styrke er, at han på overbevisende måde formår at kombinere et makro- og et mikroperspektiv. Helt centralt i fremstillingen er hans analyse af, hvordan et modborgerskab, i yderste fald permanent, kan udvikles hos unge drenge, der oplever, at de er "dem, som de andre ikke må lege med". Vi har fået lov til at bringe et mindre uddrag fra bogen. Her har vi valgt at gengive dele af hans analyse af det fænomen, som kaldes territorial stigmatisering.

af **Aydin Soei**: fra kapitel 4 "Gebyret for bopælen"

Afslutningen på 9. klasse markerer et vendepunkt for unge i almindelighed og måske for drenge i landets udsatte områder i særdeleshed. For Omar, Abas og deres jævnaldrende venner er det i sommeren 2003, at de træder ud af hver deres folkeskoles trygge rammer på Indre Nørrebro.

"Indtil da gik vi alle sammen på Blågård Skole eller Hellig Kors Skole og mødte ikke nye mennesker. Derfor kunne vi ikke føle det – mærke de forventninger, folk kan have til en, fordi man er herfra," fortæller Omar fra Blågårds Plads. Efter folkeskoletiden oplevede drengene for alvor, at kombinationen af bopælen, hudfarven og kønnet kunne spænde ben for dem, når de forsøgte at komme ind på diskoteker og finde praktikpladser. Drengene oplevede her, at deres position som unge andengenerationsindvandrere ofte først medførte negative forventninger, når bopælen blev føjet til. Konsekvensen har været, at Omar og Abas har gjort som så mange andre fra Blågårdskvarteret på Indre Nørrebro: systematisk løjet sig til en anden adresse, når de har mødt nye bekendtskaber uden for bydelen.

Efter 9. klasse startede Omar på Frederiksberg Gymnasium, mens Abas fortsatte i 10. klasse på Vesterbro for derefter at starte på teknisk skole. For Abas var mødet med 10. klassen på Vesterbro en af hans første oplevelser med, at forventningerne til folk fra Nørrebro kan hænge ved, når man cykler ud af kvarteret. "På den første dag kiggede læreren lige på os fra Nørrebro, og så sagde han højt til alle sammen: "De der drenge,

⁸ ifølge Morten Pape i Gyldendals Bogklub nr. 4, 2018.

det er Nørrebrodrengene". Vi kiggede bare på hinanden, os der kendte hinanden, og undrede os over, hvad det lige gik ud på," fortæller Abas.

Otte ud af ti beboere i Københavns udsatte områder angiver, at de er glade for at bo i områderne, men områdets ry går flest beboere på i forhold til bopælen. Mange angiver, at de er trætte af hele tiden at skulle forsvare valget af bopæl, mens der omvendt er ganske få beboere, der selv har haft personlige oplevelser med den kriminalitet, der jævnligt indbringer overskrifter og skaber politisk debat om "ghettoen". Billedet er det samme for udsatte områder i det meste af landet, viser Rigspolitiets Tryghedsindeks, hvor over 6.000 beboere i udsatte områder årligt siden 2013 har svaret på spørgsmål om tryghed, kriminalitet og nabolagsproblemer i deres boligområde. Kun få beboere i udsatte områder har selv været udsat for vold, trusler eller chikane, og selvom der indimellem tales om såkaldte store "mørketal" vedrørende kriminalitetsstatistikker fra "ghettoen", viser besvarelserne, at beboerne anmelder til politiet i samme omfang som i andre byområder. Lidt færre anmelder tyveri, indbrud og hærværk på egen bolig eller bil i de udsatte boligområder, mens lidt flere anmelder den type kriminalitet, som er mere synlig i det offentlige rum, såsom hærværk, graffiti, hensynsløs kørsel og tilbud om at købe narkotika. For de mest alvorlige typer kriminalitet som vold og trusler er der ingen forskelle mellem beboeres tilbøjelighed til at anmelde, hvad enten de bor inden eller uden for et udsat område, og blot to procent af beboerne har selv været udsat for vold eller forsøg på vold inden for det seneste år. Oplevelsen af, at der er en overhængende fare for at blive udsat for vold og trusler er netop en størrelse, der bidrager med mest frygt sammenlignet med andre former for kriminalitet, og undersøgelsen viser da også, at relativt mange beboere i udsatte boligområder er utrygge ved at færdes ude i deres boligområde på grund af antagelsen om, at det er mere normalt i området at blive udsat for vold, end tilfældet er. Sociale overdrivelser vedrørende kriminalitetsstatistikker er udbredte i befolkningen som helhed, men forstærkes muligvis, når det handler om landets udsatte områder på grund af områdernes ry.

I Københavns udsatte boligområder er det blot en fjerdedel af beboerne, der svarer "ja" til, at deres bydel har et godt ry. Oplevelsen af omverdenens syn på bydelen og dens mørklødede beboere er årsagen til, at Omar og Abas efter folkeskolen valgte at lyve om deres bopæl, når de mødte nye mennesker, som de vidste, de ikke skulle omgås i længere tid ad gangen.

"Det er der rigtig mange, der gør," lyder det fra Abas, før han kaster sig ud i en mere detaljeret udredning af de unges imaginære adressekartotek: "Der er mange, der siger Søerne, Sankt Hans Torv og ved Forum på Frederiksberg. Der er også nogle, der siger Østerbro ved Trianglen. Eller ved Nørrebro ved Søerne. Af en eller anden mærkelig grund bliver man også accepteret, hvis man siger Nørrebro ved Søerne, selvom det jo også hører til Blågårdskvarteret. Men der er aldrig nogen, der siger Roskilde eller andre steder, der er langt væk." Selv har Abas efter folkeskoletiden konsekvent angivet "Frederiksberg", når nye bekendtskaber har spurgt til hans bopæl. Når jeg siger Frederiksberg, så er der ikke alle de fordomme," forklarer Abas. "Så siger folk bare okay og spørger: "Bor du i andel eller ejerlejlighed", og "Er du glad for det"? Så er det pludselig nogle helt andre spørgsmål. Så vil folk pludselig finde ud af, om jeg er rig, ved at spørge, om det er min egen ejerlejlighed, jeg bor i."

Barndomsvennen Omar er gået i en mere akademisk retning med en gymnasial uddannelse og et universitetsstudie, men også her har bopælen hængt ved, når det handler om at vinde accept i møderne med andre mennesker. Da han som 16-årig afsluttede folkeskolen og stadig oftere bevægede sig uden for de vante rammer, begyndte han at angive det mere mondæne "Sankt Hans Torv" på Nørrebro som bopæl, når han mødte nye mennesker gennem sin uddannelse og i nattelivet. "Det var i den tid, vi opdagede, at mange halvt for sjov spurgte ind til, om vi gik med kniv og den slags, og at de kiggede anderledes på os, når vi sagde Blågårds Plads og Nørrebro. Vi opdagede, at folk mødte os mere åbent, hvis vi sagde andre adresser," lyder det fra Omar, der uddyber: "Sankt Hans Torv lyder bare mere acceptabelt end Blågårds Plads eller Blågårdskvarteret, selvom der er mindre end en halv kilometer imellem."

Blågårds Plads og Sankt Hans Torv er begge knudepunkter på Indre Nørrebro, og det er ikke tilfældigt, at der kan være forskellige associationer knyttet til de to områder. Det ene område er forbundet med smarte butikker og caféer. Det samme er dele af det andet område. Kvarteret omkring Blågårds Plads er imidlertid i højere grad domineret af almennyttige boliger, og særligt områdets unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund har i nyere tid erobret overskrifterne med historier om kriminalitet. Kvarteret er imidlertid også domineret af et stort antal studerende, der tiltrækkes af det rige udvalg af caféer og af mangfoldigheden. Det

er derfor noget andet at angive Blågårdskvarteret som bopæl som ung studerende med etnisk dansk baggrund, end hvis man tilhører kategorien "andengenerationsindvandrere", som er et udtryk, der i medierne primært bruges i krimistoffet, og som i den offentlige debat sjældent forbindes med borgere, der besidder en stor mængde økonomisk og uddannelsesmæssig kapital.

Det sted, hvor de unge oftest har løjet om deres adresse, er i nattelivet. Afvisninger i nattelivet kan virke som en lille problematik, som ikke har lige så stor en indvirkning på de unges livschancer som manglende uddannelse, praktikpladser og jobs. Alle de unge mænd fremhæver imidlertid diskriminationen på diskotekerne som en størrelse, der har gjort ekstra ondt, fordi afvisningerne indtraf på et tidspunkt i livet, hvor de for første gang for alvor begyndte at bevæge sig uden for lokalområdet og ønskede at være en del af festen blandt andre unge. "Så opdagede vi, at vi blev afvist gang på gang, fordi vi ser ud, som vi gør, og fordi der står København N på vores sygesikringsbeviser," forklarer Omar. "Det var en underlig alder, fordi vi pludselig kunne mærke de ting på vores egen krop, som de ældre drenge havde fortalt om."

Farvegebyret på diskoteker og kulturel kapital som skillelinje.

Nattelivet er i det hele taget en scene, som flere af de unge forbinder med skam. Det har været et af de steder, hvor et samlet gebyr for kønnet, hudfarven og bopælen er kommet klarest til udtryk, når de unge er blevet afvist i døren til diskotekerne. Og de gange dørmændene har lukket dem ind, har de unge ofte påbegyndt en linedans, hvor de har forsøgt at undgå samtaler om bopæl. Abas og Omar forklarer, at det oftest har været i møderne med unge kvinder i nattelivet, at de har løjet om deres adresse. "Der kan man mærke en forskel ved, at pigerne ofte synes, at man er god nok, hvis man siger, at man bor på Frederiksberg. Man kan også godt bevise, at man er god nok, hvis man siger Blågårds Plads. Det kræver bare mere. Hvis man ender med at snakke lang tid med en pige og har brudt isen, så kan man fortælle sandheden der," fortæller Abas.

I 2008 blev der for første gang lavet en spørgeskemaundersøgelse af folks oplevelser med afvisninger i nattelivet, og der tegnede sig et tydeligt mønster i svarene. Tre gange så mange unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund blev ifølge undersøgelsen fra Catinét Research nægtet adgang til festerne i nattelivet sammenlignet med etnisk danske landsmænd. Samlet set havde over halvdelen af alle minoritetsmænd oplevet at blive afvist på et diskotek.

Afvisningerne tager til dels afsæt i det postnummer, der fremgår af sundhedskortet, men finder i endnu højere grad sted på baggrund af de unge mænds hudfarve, forklarer blandt andre Ali Hayat, der har arbejdet som dørmænd på adskillige større diskoteker i Storkøbenhavnsområdet. Han var en af de første dørmænd herhjemme, der i løbet af 00'erne stod frem og fortalte om, at de fleste diskoteker i Københavns Indre By har "systematisk racesortering i døren", som han kalder det. Senere uddannede han sig til politimand. Han har på patruljer konstateret, at problematikken lever i bedste velgående, og som almindelig borger har han også på egen krop oplevet at blive afvist i døren. Han beskriver, hvordan han selv bar sig ad med systematisk at afvise mænd med indvandrerbaggrund, dengang han arbejdede som dørmænd: "Der er mange teknikker. Jeg opfandt en dresscode, der ikke eksisterede, eller sagde: "Jeg kender dig ikke, så du kommer ikke ind". Så er der den med, at man skal stå på en gæsteliste, som også er frit opfundet," forklarer han. Alt sammen efter ordre fra diskoteksejerne, der opererer med kvoter på maksimalt 15-20 indvandrere."

[...]

Ingen af de unge, som har udtalt sig til denne bog, har oplevet, at der har været andre gæster i diskotekskøen, som har blandet sig, når de er blevet afvist, hvilket de opfatter som en indirekte blåstempling af diskriminationen. Fortællingerne om diskrimination i nattelivet opleves som ekstra ydmygende, fordi et jævnaldrende publikum kigger på. Nogle fravalgte af samme grund nattelivet i starten af deres voksenliv. Det gælder blandt andre Omar. "Jeg følte mig som en hund, hver gang jeg havde stået i køen hele vejen hen til dørmændene bare for at blive afvist. Det ville jeg til sidst ikke udsætte mig selv for."

Kvoter for antal unge mørklødede mænd eksisterer stadig den dag i dag, hvor Omar er fyldt 30, og det gør ham trist, når han taler med unge i slutningen af teenageårene, som oplever samme afvisninger, som han gjorde for ti år siden. "Det er utroligt, som historien kan gå i ring. Man burde tage bevillingen fra stederne eller hænge en seddel i døren, hvor der står: Det her sted afviser indvandrere. Én ting er at afvise ballademagere, men når

steder afviser alle og har kvoter, så tager man sig til hovedet. Vi er nogle, der forsøger at overbevise de unge om, at de er en del af samfundet, og så får de det modsatte at vide, når de forsøger at feste med de andre.”

Aydin Soei er BA i journalistik og cand. public. i sociologi fra Syddansk Universitet. Han har arbejdet for Information og Radio24syv, undervist på Krogerup Højskole og forsket i unge i udsatte områder.

Det kan lade sig gøre

fra Britta Clemmensen: ”Oasen i Ringparken”, juni 2017.

”Helhedsplanen i Ringparken og Schackenborgvænge i Slagelse er ved at rinde ud. Efter 19 år er det slut. Til efteråret kommer en ny model for den boligsociale indsats, og mødestedet Oasen får en ny funktion. Derfor ser vi tilbage, gør status og tænker på fremtiden.

Vi kan noget helt specielt sammen med beboerne i Ringparken. Beboerne kommer i Oasen, fordi de har tillid til os, og fordi vi har tillid til dem og har det godt med hinanden. Vi tilbyder dem nogle muligheder for at få en bedre hverdag. De kan uddanne sig i hverdagspraktiske ting, de kan lære andre beboere at kende, de kan få nogle gode oplevelser, og de kan komme videre i livet.

Oasen har siden starten sat stadig flere aktiviteter på landkortet, og de nyder stor respekt – både hos beboerne, hos boligselskaberne (FOB og SAB) og hos de forskellige kommunale samarbejdspartnere.

Aktiviteterne har været koncentreret om fem temaer: Børn og unge – Uddannelse – Beskæftigelse og erhverv – Sundhed og miljø – Image og kommunikation.

Listen er lang og rummer alt lige fra idræts-aktiviteter, motions- og sundhedskurser over jobordninger, forældrekurser og coach-uddannelser til åbent hus-arrangementer, rådgivning, udflugter, historielæsning og fortællerhjørne.

Mange har deltaget – børn, unge og voksne – og alle har lært noget.

Hvordan samler vi op på de mange fantastiske oplevelser, der i tidens løb har været? Flere af os har været med fra starten. Oplevelserne og minderne står i kø, og fortællingerne hører med til hverdagen.

Ringparken er et godt sted at bo. Vi kan ikke alt, og vi bestemmer ikke, hvem der flytter ind, eller hvem der flytter ud. Vi bestemmer heller ikke, om der er job til alle.

Men samarbejdet mellem os i Oasen og beboerne har sat sig tydelige spor: Mere end tre fjerdedele af beboerne har deltaget i en eller flere aktiviteter – kriminalitet og hærværk er faldet – trygheden blandt beboerne er øget – sundhed, trivsel og miljø er kommet på beboernes dagsorden – flere er kommet i gang med uddannelse, job eller frivilligt arbejde.

”Det kan lade sig gøre.”

Hilsen fra Århus

SOCIALPOLITISK FORENING ÅRHUS har bestemt, at vi trods landsforeningens konkurs vil videreføre foreningen ”i det vestlige” som SOCIALPOLITISK FORENING JYLLAND. Det vedtog vi på generalforsamling i juni 2018.

Vi bestemte også, at vi vil forholde os lidt afventende, indtil konkurssagen er afklaret.

Men bestyrelsen – Poul Krogsgaard (fmd), Gro Nielsen (sekr.), Helge Ratzer, Viggo Jonassen – er socialpolitisk aktive i forskellige græsrodsorganisationer, som vi som forening har arbejdet sammen med hidtil. Så: når noget er afklaret, er vi klar til at gå i den socialpolitiske luft igen! Mailadr. socialpolitiskforeningjylland@gmail.com

Almen Modstand

Vi er en gruppe beboere fra forskellige afdelinger af det almene boligbyggeri, som har startet initiativet **Almen Modstand**. Vi er en udenomsparlamentarisk og partipolitisk neutral platform, der er forankret i de lokale boligområder.

Vi er opstået som reaktion på regeringens lovpakke **Ét Danmark uden parallelsamfund – ingen ghettoer i 2030**. Vi har valgt at bruge vores frustration til at organisere os sammen i håbet om at skabe en folkelig modstand mod de politiske lovforslag, der, hvis det står til regeringen, snart vil ændre vores rettigheder og boligområder markant.

Samtidig er dette et spontant opråb om, at vi ikke længere kan acceptere politikernes ghetto-paradigme, som vi mener stigmatiserer os på baggrund af kategorier som uddannelses- og indkomstniveau samt stereotype forestillinger om etnicitet og nationalitet. Vi mener, at det er fuldstændig uhørt at forskelsbehandle et lands borgere og skabe ulige rettigheder på denne måde.

Hvorfor er vi imod parallelsamfundspakken

De almene lejeboliger er under angreb. Et flertal i folketinget, med regeringen i spidsen, vil forsøge at vedtage den såkaldte "Parallelsamfundspakke". Lovgivningen er et angreb på hele den almene boligsektor og ikke kun de særligt udsatte områder. Det skal stoppes!

For det første fordi man vil gøre det muligt at sælge og nedrive op mod 60 % af vores almene familieboliger. Den almene boligsektor skal ikke privatiseres eller rives ned. Den skal styrkes!

For det andet vil man diskriminere beboere i særlige boligområder gennem tvang og dobbeltstraf. Vi kræver lige rettigheder for alle, uanset adresse!

For det tredje er lovgivningen et angreb på beboerdemokratiet. Politikerne skal holde fingrene væk. Det er os der bor her!

Her er en sang fra demonstrationen på Rådhuspladsen i Århus den 29. september 2018:

1) Når jeg ser en kugle smælde
mod en blok i Århus V.
skal det over for alle fortælle
om min sag, og om hvad der skal ske
når partiet til valg skal markere:
det er OS, der forsvarer vort land
det er OS, der de fremmed' bekæmper -
Liste A – så holder du stand!

2) Vi had' sliddets slægters fane
over fronten vid og bred.
Den ku ungdommen ildne og mane -
nu den låser hvert grænsernes led.
Og når leddet vi af og til åbner
kun de hvide lukker vi ind.
Det er sådan vi passer på Danmark -
mig og Tulle, kind imod kind.

3) Fattigfolk må ikke samles
i en Ghetto, fy for fa'n!
De skal spredes, jo – de må befamles -
de skal lære, hvad rådhuset kan:
Vi bestemmer, hvad tøj de må bære.
Vi bestemmer hvor de må bo.
At en boligforening vil stemme
om vor plan – næh hvor ku de tro?

4) Mette F hun har erklæret:
udlænding' stramning er vor sag.
Og i Århus vil jeg sørge for at
det bliver klart, hver eneste dag,
at partiet er strammer' end andre -
så kom hjem, I som Pia har stemt
vær med os i vor kamp imod islam -
Fanens folder – dem har vi glemt.

Sagen handler ikke om et bedre liv for de fattige i de såkaldte ghettoer. Den handler om en borgmesters anti-fremmed-markering. Det er forståeligt, at Venstre og DF er med – det er pinligt, at RV, SF og Alternativet er med på borgmesterens partimarkerings-vogn.

